

leder

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIR.:
EIRIK HOFF LYSHOLMNINA KORDAHL (direktør)
ESPEN LØKELAND-STAL (nyhetsredaktør)
LARS WEST JOHNSEN (nyhetsredaktør)

Høyres matvegring

Arbeiderpartiet har valgt gratis skolemat som en viktig valgkampsak i år. Partileder Jonas Gahr Støre har lagt vekt på at et skolemåltid er positivt både for integreringen, for helsen og for læringen. Det har han opplagt rett i.

Selv om mange norske barn i dag har med seg matpakke hjemmefra, er det også en stor minoritet som ikke har det. Det dreier seg om flere tusen barn, hver dag. Alle som har forsøkt å gå en hel skole- eller arbeidsdag på tom mage, må forstå at det setter disse barna tilbake i klasserommet. De får ikke det samme utbyttet av skoledagen som sine medelever. Å sørge for gratis skolemat vil derfor også være et godt tiltak for sosial utjevning.

Høyre har mobilisert sterk motstand mot Aps forslag. Dels mener partiet at Støre «vingler» – en merkelapp Høyre har brukt så mange ganger på Ap-lederen at det er forunderlig at den fortsatt har festeevne. Det er riktig at Ap valgte å droppe skolemat for 13 år siden, i 2006. Men når ny kunnskap viser at dette tiltaket er godt, vil det være uansvarlig å ikke justere kurs. Et parti som ikke endrer seg i møte med ny viten, er ikke bare konservativt. Det er reaksjonært. Det må

Å følge med i tida
er ikke «vingling».

selsagt Høyre få lov til å være, men de kan ikke kreve det samme av et sosialdemokratisk parti som Ap. Å følge med i tida er ikke «vingling».

Høyre mener også at tiltaket er dyrt, og sår tvil om Aps regnstykke. Det viser en kostnad på tre milliarder kroner. I alle sine alternative budsjetter har Ap droppet Høyres store skattelettelser til de rikeste i Norge. Det gjør at Støre har mer penger å bruke på velferd enn det Solberg har. Så Høyre kan nok ha rett i at de ikke har råd til skolemat med sin politikk. Men det betyr ikke at Ap ikke har penger nok i sine budsjetter.

Høyre har tradisjonen tro advart mot en skitten valgkamp der man snakker om andre i stedet for egen politikk. Kanskje Høyre snart skal begynne å følge sine egne råd?

Sammenslåing

Statsminister Erna Solberg mener at det er riktig å tvangs-sammenslå Troms og Finnmark fordi Finnmark har dårlige resultater i videregående skole.

Ja, vi ser jo alle hvor bra det har gått med Venstre og KrF etter at de slo seg sammen med Frp og Høyre.

Når alle bare

Valgkampen er i gang. Allerede mandag var VG lengst nede i den språklige verktøykassa.

LARS WEST
JOHNSEN

Nyhetsredaktør

KOMMENTAR

Twitter: @westjohnsen

«Ord er mektige våpen – misbruk dem ikke», heter det i pressens eget etiske regelverk. Det er det verdt å notere seg for norske medier på vei inn i valgkampen.

Mandag ble valgkampen sparket igang for alvor. Høyres sommervakt hadde gjort sitt ytterste for å lime Arbeiderpartiet til Rødt. Et parti Høyre virker patologisk opptatt av. Men nå var fellesferien over, hanskene var av. På forsiden av VG kunne vi lese i krigstyper «TIL ANGREP PÅ TAJIK». Forsidas andre halvdel var viet et virkelig angrep, de to i USA som i helga kostet over 30 mennesker livet.

Det tabloide, sleggesvingende nyhetsspråket er ofte plumpt og dumt, men like ofte er det lekent og treffende. Alltid er det håndverk, og i dette faget er desken i VG best. Men i dekninga av vår hjemlige politikk er dette avis-språket i ferd med å miste sine valører. Det skrikes og det brukes ord som slett ikke bør brukes om politikken i vårt fredelige hjørne av verden.

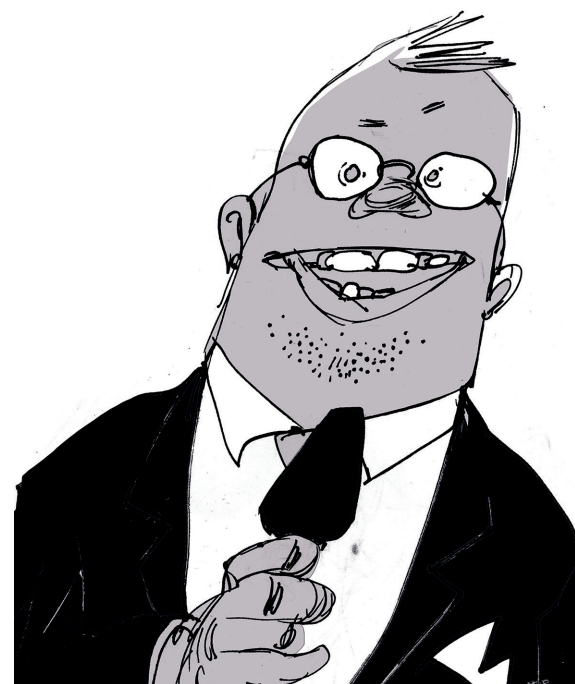
Mandag kveld kunne man lese følgende tre titler på VGs nettside: Papiravisens «TIL ANGREP PÅ TAJIK» var spritet opp på VG Nett til «Ordkrig om ytringsfrihet». Jonas Gahr Støres kritikk av Høyres eldrepolitikk ble på nett til «Her er Støres eldreslakt av Høyre». Omtalen av høstens første debattduell mellom Støre og statsminister Erna Solberg ble konkludert slik: «Kranglet om skolemat».

Ett døgn med valgkamp og vi kunne kvittere ut bruk av «angrep», «slakt», «krangel» og «ordkrig».

I samme avis tirsdag kunne man lese en innsiktsfull kommentar av avisas debattredaktør med tittelen «Et forsvar for godheten», en påminnelse om at godhet som moralsk og politisk rettesnor igjen bør bli en standard. Dette støttes fullhørt. Hans Petter Sjøli peker på historiker Terje Tvedts konstruksjon «godhetstyran» som et språklig misfoster, et ord som tapper språket for mening. «Når god blir til ond, mister språket mening. Ikke minst fordi vi lever i en tid der verdens mektigste stadig slenger rundt seg med ord og karakteristikk som forgifter samfunnsdebatten. Nei, vi er ikke der i Norge ennå, for vi er velsignet med en jevnt over anstendig politikerklasse som snakker sak, ikke person».

Nei, vi er ikke der, men er vi ikke på

og med de
hører vi

vei? Politikerne har et stort ansvar. Når høyresiden kaller et moderat Arbeiderparti for kommunister, gjør de noe med proporsjonene i den politiske debatten og i språket. Når Høyres Mathilde Tybring-Gjedde kaller sin politiske hovedmotstanders argumentasjon for «surrealistisk» (VG 3. juli) og Civitas Kristin Clemet mener Agenda-leder Trygve Svenssons påstand om EØS er «absurd» på sin blogg, gjør man ikke den offentlige tonen noen tjeneste. Arbeiderpartiets Martin Henriksen sa til NRK i går at Tybring-Gjedde i en debatt om skole snakket «rent tøy». Dette er en spiral. Politikernes ansvar deles med budbringerne. Jeg vil si at når VG bruker «angrep», «slakter», «krangel» og «ordkrig» om norsk politikk, gjør den det samme: Avisen undergraver språket

roper

enne uttalelsen
i hvordan
Arbeiderpartiet

skyter

Høyres partiprogram;

fillebiter

Dette er jo rene

blodbadet!!

Og med dette er

høstjakta

i gang!!

— eller hva, Støre?

Siri Døvre 2019

faktiske mening. Ordene devalueres. Og i Dagbladet lørdag skrev politisk kommentator Marie Simonsen om «borgerkrig i Norge». Det er ikke grunnlag for å bruke den type dramatisk terminologi om norsk politikk, som typisk er preget av konsensus.

Det er ikke sikkert at VG er verre enn noen andre aviser eller medier i norsk offentlighet. Vi i Dagsavisen har garantert våre svin på skogen i jakten på oppmerksomheten. Men VG er vårt største og uten sidestykke mest innflytelsesrike medium. Gard Steiros mediehus har enorm makt, og med stor makt følger stort ansvar. Når VG alminneliggjør et språk som holdningsløst brukes for å skape stopp-effekt, smitter dette også over på avisas 2,5 millioner leseres opplevelse av språket.

Ordene vi i mediene bruker, pipler inn i hverdagsspråket, ut i bloggene og til trollene. Språk kan forme tanker og holdninger, og nyhetsformidling former vårt verdenssyn. «If it bleeds, it leads». Nyheter er i sitt vesen negative. «Nyhetenes natur forvrenger sannsynligvis folk syn på verden», skriver den canadisk-amerikanske Harvard-professoren Steven Pinker i The Guardian. Sjøli i VG skriver: «Politikk er også en kamp om det man noe høy-stemt kan kalle «nasjonens sjel»; om hvilken atmosfære som bør råde i samfunnet – og hvilket språk vi bruker om hverandre». Han har helt rett, og burde ta dette videre i eget hus. Det er også viktig hva slags språk som blir brukt om verden av mediene.

Ordene blir større og større, der ute i

Donald og Boris sine sfærer, men også her hjemme. Utviklingen har fulgt hastigheten i nyhetshjulet. Jo fortere det går, desto større må ordene bli for at publikum skal rekke å fange opp budskapet. Den avdøde svenske samfunnsforskeren Hans Rosling skriver i sin siste bok «Factfulness» om nettopp hvorfor verden misforstås som verre enn den virkelig er og hvordan faktaene forsvinner i ord og forutinntatthet. Han skriver om menneskets nedarvede, livreddende anlegg for dramatikk: «Men vi må lære å kontrollere drama-inntaket vårt, ellers vil appetitten for det dramatiske gå for langt og hindre oss i å se verden slik den er».

Det er kloke ord både journalister, redaktører, politikere og lesere kan notere seg.

lars.west.johnsen@dagsavisen.no

Tom retorikk

DEBATT

NORA SELNÆS

Medlem av fylkesstyret for Oslo Grønn Ungdom

Uavhengig av hva du synes om flyskam-begrepet, tror jeg vi alle kan være enige om debatten ikke leder noen vei.

I en tid hvor vi trenger handling, som spiller på lag med både mennesker og miljø, ser vi heller en ordkrig mellom politikere og i media. På den andre siden står de som skal ha seg frabedt all bruk av ordet skam. Så diskusjonen er nå blitt redusert til hvilke ord vi skal bruke; er det best med «flyansvar»? Eller «togkry»?

Men spiller det noen rolle hva vi kaller det? Jeg er helt enig i at språket vårt er viktig og at ord ikke bare er ord. Men de gangene ord har flyttet fjell, er det fordi ord har ledet til handling. I flyskamdebatten leder de bare til pekefinger og ansvarsfraskrivelse.

For i klimapolitikken vil ord, uansett hvor velmenende og velformulerte de enn måtte være, alltid stille svakere enn handling.

Man trenger ikke være enig i begrepet for å kunne se faktaene for det de er. Nemlig, at Norge må kutte utslipp fra fly og at for mange nordmenn synes det er altfor vanskelig å bli på bakken.

Vi må snakke om faktiske tiltak for å hjelpe folk å leve grønnere, heller enn å krangle om hvordan vi skal beskrive frustrasjonen deres. Og her feiler regjeringspartiene stort. At de fremdeles ikke gjør ord til handling er nok et bevis på at de ikke makter å være de lederne min generasjon trenger.

Slik som regjeringen snakker nå, minner det mest om en tre-åring som har bæsjet bak pott planten i stua og nå står skrikende på kjøkkenet for å avlede foreldrene fra å finne ut hvor stanken kommer fra.

Den stanken kommer fra elendig klimapolitikk og apatien til regjeringspartiene for vår tids største utfordring. Det er stanken av gamle planer og store løfter som er blitt stuet bort og glemt. Det er stanken fra gamle tankemåter som har fortsatt å godgjøre seg i hetebølgene selv om de er langt forbi utløpsdato.

Men jeg vil ha noen som tar ansvar og går til aksjon, heller enn til ordkrig i media. Klimaet reddes ikke av metadebatt, men av faktiske tiltak.